

PRIMLJENO:	3 4	20 24	GOD.
1 KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/24-36		
VEZA:			
EPA:			
SKRATICA:			PRILOG:

SKUPŠTINA CRNE GORE

PREDSJEDNIK

Andrija Mandić

Na osnovu člana 187 i 188 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prof. dr Saši Mujoviću, ministru energetike i rudarstva u Vladi Crne Gore, postavljam sljedeće:

POSLANIČKO PITANJE

Imajući u vidu činjenicu da je Memorandumom o razumijevanju o izgradnji LNG terminala u Luci Bar planirano da projekat košta blizu milijardu eura, da li je rađena "cost benefit" analiza za izgradnju ovakvog objekta uzimajući u obzir sve aspekte, a to su: da Crna Gora nema svoj gasovod i da ne bi koristila pomenuti gas, da bi za izgradnju paroplinke elektrane za balansiranje energije bilo neophodno stvoriti pretpostavku za izgradnju novih izvora obnovljive energije i da treba uvažiti sve negativne ekološke, ekonomske i socijalne aspekte ovog projekta ?

I na kraju da li ste vi lično, ne kao ministar, već kao čovjek od struke za izgradnju ovako planiranog projekta?

OBRAZLOŽENJE

Memorandumom o razumijevanju potpisanim između Vlade Crne Gore koju je zastupao tadašnji premijer Dritan Abazović i američkih firmi "Enerflex Energy Systems Wethington" i "Energy Innovation" predviđeno je da izgradnja košta do 750 miliona eura. Uzimajući u obzir činjenicu da Crna Gora nema svoj gasovod i da bi "prirodni gas" iz Luke Bar išao za izvoz, da bi investicija bila finansirana ili od strane stranih investitora ili novog kredita na teren građana Crne Gore, a da bi od prihoda Luka Bar odnosno Crna Gora imala samo lučke troškove koji bi bili obaveza brodarar, postavlja se pitanja za koga, tj za čiji interes se planira izgradnja ovakvog postrojenja, jer sigurno nije za državu Crnu Goru.

Socijaldemokrate
Crne Gore

Na sve ovo treba dodati i druge loše strane ovakvog projekta, koji se ogledaju sa ekološkog aspekta, jer proizvodnja, transport i skladištenje LNG-a može rezultirati curenjem gasa i emisiju metana i stvaranja efekta staklene bašte, poremećaj lokalnih ekosistema, ugrožavanja morskog biodiverziteta i visok nivo buke prilikom uplinjavanja gasa. Sa ekonomskog stanovišta, lokalnog stanovništvo se može suočiti sa visokim troškovima života, gubitkom radnih mjesta u tradicionalnim sektorima poput ribarstva i turizma i mijenjanje opisa jednog grada koji je sebe pozicionirao i čiji razvoj je išao i ide u pravcu stvaranja prestižnog turističkog mjesta. Kakvu poruku šaljemo hotelskim investitorima uzimajući u obzir činjenicu da se u narednih dvije godine, ako ne i manje, u Baru očekuje otvaranje sedam hotela sa četiri i više zvjezdica uz sve one koji već postoje na barskoj rivijeri.

I na kraju, sa socijalnog stanovišta, nameće se pitanje da li neko želi masovno iseljavanje iz Bara i potpunu demografsku devastaciju grada u kojem je bilo privilegija živjeti upravo zbog prirodnih ljepota koje krasi sunčani grad Bar, grad na dvije čarobne obale.

Molim da dobijem odgovor i pisanim putem.

POSLANIK

BRANISLAV NENEZIĆ

Ul. Svetlane Kane Radević br.3, 81 000 Podgorica

Tel: +382 20 510 015 i +382 20 510 013

www.sdcg.me

Crna Gora
Ministarstvo energetike i rudarstva

PRIMLJENO:	15. 04	2024	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/24-36/2		
VEZA:	Adresa: Rimski trg 46		
EPA:	81000 Podgorica, Crna Gora		
SKLADISTIŠTA:	Telefon: +382 20 482 203		

Broj: 01-011/24-1023/2

12. april 2024. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

Predmet: Odgovor na poslaničko pitanje broj: 00-61-2/24-73 od 03.04.2024. godine - Poslanik Branislav Nenezić, iz Kluba poslanika "Socijaldemokrate Crne Gore" postavio je ministru energetike i rudarstva Saši Mujović sljedeće

POSLANIČKO PITANJE

Imajući u vidu činjenicu da je Memorandumom o razumijevanju o izgradnji LNG terminala u Luci Bar planirano da projekat košta blizu milijardu eura, da li je rađena "cost benefit" analiza za izgradnju ovakvog objekta uzimajući u obzir sve aspekte, a to su: da Crna Gora nema svoj gasovod i da ne bi koristila pomenuti gas, da bi za izgradnju paroplinske elektrane za balansiranje energije bilo neophodno stvoriti pretpostavku za izgradnju novih izvora obnovljive energije i da treba uvažiti sve negativne ekološke, ekonomske i socijalne aspekte ovog projekta?

I na kraju, da li ste Vi lično, ne kao ministar, već kao čovjek od struke za izgradnju ovako planiranog objekta?

ODGOVOR

Uvaženi g-dine Neneziću,

Zahvaljujem na upućenom poslaničkom pitanju u vezi sa LNG terminalom i gasnom elektranom. Biće mi zadovoljstvo da pokušam da racionalizujem ovu temu i otklonim zabrinutost sa Vaše strane kojoj svjedočimo zadnjih mjeseci, a u vezi sa potencijalno negativnim uticajem realizacije pomenutih programa.

Naime, kako ste i upoznati, u maju prošle godine (12.05.2023.) potpisan je Memorandum o razumijevanju između Vlade Crne Gore, firme Enerflex Energy Systems i Wethington Energy Innovation u pogledu pružanja podrške unapređenju energetske infrastrukture u Crnoj Gori. Memorandum o razumijevanju potpisali su predstavnici američkih kompanija: Phil Pyle predstavnik Enerflex Energy Systems i Olin L. Wethington, predsjednik i glavni izvršni direktor Wethington Energy Innovation, i predsjednik 43. Vlade Crne Gore, g. Abazović. Memorandum predviđa da se započnu razgovori i radnje u cilju realizacije dva energetska infrastrukturna projekta i to:

Prvi projekt izgradnje i instalacije fiksnog terminala za uvoz tečnog prirodnog gasa (LNG) u Crnu Goru i njegovo dalje skladištenje, regasifikaciju i transport, koji predviđa pristanište za istovar koje bi bilo u stanju da primi 25.000 bbl na sat, a skladište bi imalo približni kapacitet od 250.000 bbl. Ukupna investicija Projekta terminala procjenjuje se između 130 miliona eura i 250 miliona eura, u zavisnosti od kapaciteta terminala.

Drugi projekt izgradnje i instalacije grinfild termoelektrane na gas u Crnoj Gori, čije snabdijevanje gasom dolazi preko terminala za uvoz tečnog prirodnog gasa, kapaciteta najmanje 240 MW i maksimalno 440 MW, koji bi se nalazio u neposrednoj blizini LNG terminala i u blizini crnogorske elektroenergetske mreže. Ukupna investicija Projekta termoelektrane procjenjuje se između 200 miliona eura i 500 miliona eura, u zavisnosti od instalisanog kapaciteta.

Obaveza potpisnica Memoranduma o razumijevanju iz SAD-a je da dostave Vladi na razmatranje svu neophodnu dokumentaciju, od koje je na prvo mjesto tražena Studija uticaja na životnu sredinu i Cost benefit analiza. U zavisnosti od rezultata koje pokažu ove studije zavisice dalja opredjeljenost naše strane i dinamika realizacije. Napominjem da je neophodno da projekti budu uspostavljeni u potpunoj saglasnosti sa važećim standardima životne sredine i u skladu sa zakonom.

Za oba projekta je predviđena lokacija u blizini ili u Luci Bar. Dakle, sve što imamo u ovom trenutku, po pitanju predmetnog projekta je Memorandum o razumijevanju, odnosno izraz zainteresovanosti investitora. Kao što i sami možete da vidite, nepoznanice su brojne, od preciznog kapaciteta terminala i instalisane snage gasne elektrane, do lokacije na kojoj bi se projekti radili i onoga što nam je u svemu ovome najvažnije – stepena nivoa uticaja projekata na životnu sredinu i na ispunjenje klimatskih i energetske ciljeva predviđenih EU politikama na koje smo se obavezali.

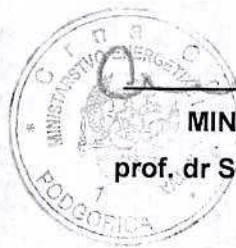
Izgraditi gasnu elektranu snage 400 MW je izrazito visoka investicija, čiji povrat može trajati i do 30 godina, što nas dovodi do 2050. godine kada bi trebalo da dostignemo karbonsku neutralnost. S druge strane, manja instalisana snaga investiciju čini neprofitabilnom. To je upravo razlog zbog kojeg lično smatram da gasnu elektranu država ne treba da gradi. Ukoliko investitor iskaže zainteresovan za ulaganje, prema tome ćemo se opredjeliti u skladu sa ponudom i svime što on nosi sa sobom.

Što se tiče ekoloških rizika LNG terminala, sve što mogu reći u ovom trenutku je da nećemo pristati na manje od najvisočijih ekoloških standarda u pogledu kontrole kvaliteta procesa i operacija. Razvoj ove industrije pratio je konstantno usavršavanje u pogledu tehnoloških operacija i mjera sigurnosti. Ovo je industrija koja se razvija od 60-tih godina prošlog vijeka, koja trenutno doživljava ekspanziju i danas gotovo da ne postoje razvijenije zemlje koje nemaju LNG terminal, od čega mnoge u samim gradskim lukama. između ostalih Španija, Francuska, Italija, Portugal, Belgija, Holadija, Hrvatska, Poljska, Grčka, Finska i Litvanija imaju operativne LNG terminale. Postoji više od desetak planiranih LNG terminala širom EU, a nekoliko ih je trenutno u izgradnji.

Primjera radi, nekoliko evropskih zemalja nije imalo terminale za uvoz LNG-a prije početka Ruske agresije na Ukrajinu i oslanjale su se na svoje cjevovode i budući prelazak na druge izvore energije. Nasuprot njima Španija je imala terminale koji nijesu bili u upotrebi ili nijesu značajnije korišćeni. Upravo su ti terminali omogućili ovoj zemlji očuvanje energetske nezavisnosti tokom energetske krize. Sve ovo pokazuje da se energetska infrastruktura mora planirati strateški u najmanju ruku na nivou države ako ne i regionalnom i širem nivou. Prepuštanje dugoročnog planiranja slobodnom tržištu pomaže samo investitorima, a ne državi, niti krajnjim potrošačima u slučaju iznenadne krize. Ozbiljne države jednostavno ne mogu živjeti bez pouzdanog snabdijevanja energijom.

Smatram da su predmetni projekti potencijalno dobri za Crnu Goru, kako sa aspekta sigurnosti snabdijevanja i diversifikacije energetskog sektora, tako i u ekonomskom pogledu kroz stvaranje novih radnih mjesta za potrebe izgradnje i održavanja terminala, kao i podsticaj za razvoj povezanih industrija poput transporta, logistike i građevinarstva. Međutim, u ovom trenutku nemamo definisan ni finansijski plan, ni model poslovanja, ni studije koje opravdavaju izgradnju istih, što su sve preduslovi koji će u konačnom odlučiti o samoj realizaciji. Dakle, ozbiljne studije, sa kredibilnih adresa, koje ovakvim projektima moraju prethoditi, će uticati i na konačno opredjeljenje Vlade po pitanju izgradnje LNG terminala i gasne elektrane.

Sa poštovanjem,

MINISTAR
prof. dr Saša Mujović